

Załącznik
do Uchwały nr XVI/88/2012
Rady Gminy Miasteczko Kraj.
z dnia 28 marca 2012 r.

**GINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ PROGRAM OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2012- 2016**

Wstęp

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 ze zmian.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym i psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku zaburzonych relacji, zachowania członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi. Przemoc domowa jest zjawiskiem negatywnym o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do naruszeń moralnych oraz tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Rodzaje przemocy:

- 1) **przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie jej życia (bicie, popychanie, odpychanie, kopanie, znęcanie się, głodzenie, szarpanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, rzucanie przedmiotami);
- 2) **przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności (zmuszanie do odbywania stosunku, wymuszanie współżycia w nieakceptowanej formie);
- 3) **przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu (straszenie zabójstwem, zabranie dzieci, niszczenie rzeczy, upokarzanie, używanie wulgarnych słów, zawstydzanie, wmawianie choroby, stała krytyka, ograniczanie snu i pożywienia);
- 4) **przemoc ekonomiczna** - to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (nie dawanie wystarczającej kwoty pieniędzy na utrzymanie, zakazywanie pracy zawodowej, utrzymywanie w całkowitej zależności finansowej, odbieranie pieniędzy).

Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną, art. 207 Kodeksu karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.).

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona samą siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym programie.

Program przeciwdziałania przemocy Gminy Miasteczko Krajeńskie ma charakter długofalowy. Działania programu obejmują lata 2012 – 2016. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie. Na dzień 31.12.2011 roku gmina Miasteczko Krajeńskie liczyła 3.264 mieszkańców. W 2011 roku wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pile, filia Wyrzysk było 150 osób w tym 79 kobiet. Długotrwale bezrobotnych było 65 osób.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie w 2011 roku przeprowadzonych 36 interwencji, z tego dot. przemocy w rodzinie była 1. Niebieskich Kart nie założono.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2011 roku przyjęła 41 zgłoszeń dotyczących nadużywania alkoholu z tego 5 osób podjęło leczenie odwykowe, 4 osoby skierowane zostały do Sądu. W ramach działań GKRPA, przyjmuje specjalista terapeuta i w 2011 roku w terapii uczestniczyło 46 sprawców przemocy.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim wynika, że w 2011 roku z świadczeń pomocy społecznej korzystały 93 rodziny, w tym 1 rodzina z powodu przemocy w rodzinie. Nie założono żadnej Niebieskiej Karty z uwagi na brak zgody pokrzywdzonej.

W szkołach na terenie gminy zanotowano wielokrotne akty przemocy fizycznej i psychicznej. Przemoc fizyczna wyrażała się kopaniem, szarpaniem, popychaniem. Przemoc psychiczna to wyśmiewanie, poniżanie, wyzywiska.

W Pile działa Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, świadczący pomoc ofiarom przemocy. W 2011 roku w Ośrodku przebywały 2 kobiety z dziećmi z terenu gminy Miasteczko Krajeńskie. Jedna z kobiet po przeprowadzeniu rozwodu usamodzielniała się, wynajęła mieszkanie i podjęła pracę zawodową. Druga z kobiet wróciła do męża. Oboje małżonkowie podjęli terapię rodzinną.

Trudno w sposób jednoznaczny określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie na poziomie lokalnym. Związane jest to przede wszystkim z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie, w szkole, ale nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na ten temat.

II. Cele programu

Celem programu jest:

- 1) zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Miasteczko Kraj.
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele ogólne będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

III. Założenia programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,

- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z programami:

- 1) krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 2) strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miasteczko Krajeńskie na lata....
- 3) gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Program realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- 2) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2004r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- 3) Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 1982r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Miasteczko Krajeńskie w zakresie realizacji Programu:

- 1) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin,
- 2) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim,
 - b) Komisariat Policji w Białosłiwie,
 - c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - d) placówki oświatowe,
 - e) placówki służby zdrowia.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- 2) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych GOPS Miasteczko Krajeńskie,
- 3) dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy i poza nią,
- 4) otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 5) silne więzi rodzinne i chęć wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- 3) brak współpracy rodziny w zakresie przezwyciężania kryzysów,
- 4) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 5) ubóstwo,
- 6) brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

CEL 1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Miasteczko Krajeńskie.

Działania:

1. Określenie w drodze Uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania.
2. Podmiot realizujący działanie: Rada Gminy Miasteczko Krajeńskie.

3. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Podmiot realizujący zadanie: **Wójt Gminy Miasteczko Krajeńskie.**
5. Współpracujący w ramach zespołu interdyscyplinarnego:
 - 1) pracownicy socjalni;
 - 2) przedstawiciele oświaty;
 - 3) przedstawiciele policji;
 - 4) kurator sądowy;
 - 5) przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 6) przedstawiciele służby zdrowia.
6. Do obowiązków osób współpracujących należą:
 - 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
 - 2) opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
 - 3) rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
 - 4) monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą;
 - 5) dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań;
 - 6) podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą;
 - 7) inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą;
 - 8) udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.
7. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:
 - 1) propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy;
 - 2) obalanie mitów na temat przemocy;
 - 3) szkolenia na temat przemocy;
 - 4) prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w rodzinie, grach komputerowych;
 - 5) wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne;
 - 6) organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich;
 - 7) dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków;
 - 8) organizowanie konkursów np. plastycznych wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.
8. Podmioty realizujące działania:
 - 1) placówki oświatowe działające na terenie gminy;
 - 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim;
 - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Miasteczku Krajeńskim;
 - 4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

CEL 2. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

- 1) izolowanie sprawców przemocy;
- 2) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych;
- 3) prowadzenie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc;
- 4) kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Chodzieży o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

CEL 3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Utworzenie punktu informacyjnego:
 - 1) udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia Ofiar Przemocy w Pile;
 - 2) udzielanie informacji na temat pozyskiwania zaświadczenia lekarskiego;
 - 3) udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy;
 - 4) udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych;
 - 5) rozpowszechnianie telefonów zaufania: "Niebieska Linia" i "Pomarańczowa Linia",
2. Podmiot realizujący działania:
 - 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim.
3. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - 1) podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę Niebieskiej Karty;
 - 2) przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Podmioty realizujące działania:
 - 1) Posterunek Policji w Białosłiwu;
 - 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim;
 - 3) Gminny Zespół Interdyscyplinarny;
 - 4) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - 5) przedstawiciele oświaty;
 - 6) przedstawiciele służby zdrowia.
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w Ośrodku Wsparcia.
6. Podmiot realizujący działania:
 - 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim;
 - 2) Gminny Zespół Interdyscyplinarny;
 - 3) Posterunek Policji w Białosłiwu.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim.

Sprawozdawczość

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Miasteczku Krajeńskim do dnia 31 marca

każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie programu

Program finansowany będzie ze środków budżetu gminy Miasteczko Krajeńskie, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Przewodniczący Rady

Włodarczyk
Małgorzata Włodarczyk